Be to, tyrinėtame plote ir iš vandentiekio griovio išmestose žemėse rasta storėjančiais galais antkaklės lankelio dalis, įvijinė apyrankė, geležinis lazdelinis smeigtukas ir 2 peilių-pjautuvėlių dalys.

Ištirta kapinyno dalis datuojama VII-IX a. Pagal laidosenę ir aptiktus radinius paminklas skiriamas žiemgaliams.

Ignas Jablonskis

SŪDĖNŲ PILKAPIAI

1984 ir 1985 m. toliau buvo tiriami Sūdėnų pilkapiai, esantys Šventosios upės slėnio lankoje, Sūdėnų kaime, Kretingos rajone. Atidengtas 319 m^2 plotas: 1984 m. - 163 m^2 ir 1985 m. - 156 m^2. Rasti 4 pilkapiai su 21 degintiniu kapu. Aį skirų pilkapių sampilai žemės paviršiuje nebeišsiskyrė, jie susilieję sudarė vos pastebimą apie 0,50 m aukščio, 20x30 m dydžio pakilumėlę.

Pilkapiai pradėti pilti P paminklo pa'kraštyje. Anksčiausias pilkapis Nr 1, tyrinėtas 1982 m., turėjo 3 koncentrinius akmenų vainikus ir datuotinas III a.pr.m.e.

1984 m. ištirtas pilkapis Nr.2 turėjo du akmenų vainikus. Išorinis 7,5 m diametro vainikas buvęs krautas iš stambių akmenų, o apie 3 m diametro vidinis vainikas iš daug mažesnių akmenų. Išorinio vainiko išlikusios tik atskiros dalys. Pilkapiui skirtini 8 sudegintų žmonių kapai, kurių 4 buvo už išorinio akmenų vainiko. 4 mirusiųjų palaikai buvę supilti į nedideles molines urnas, kurių 3 buvusios padėtos ant paplokščių akmenų ir iš viršaus pridengtos įvairaus dydžio akmenų plokštėmis. Šeši kapeliai buvo apstatyti nuo 5 iki 17 nedideliais, dažnai paplokščiais ir vertikaliai stovinčiais akmenimis, kurie apie kapus sudarė 0,8-1,1 m diametro vainikėlius. Kapai rasti nuo 0,30 iki

0,60 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Jokių įkapių nerasta. Pilkapis Nr. 2 datuotinas II a. pr. m. erą.

Pilkapis Nr. 3 rastas šalia pilkapio Nr. 2 iš Š pusės. Jo vienos eilės akmenų vainikas, kurio likusios tik atskiros dalys, yra 5,5 m diametro, o centrinio vainiko liekanų nebegalima įžiūrėti. Pilkapyje rasti 9 sudegintų žmonių kapai, kurių 8 pilkapio centrinėje dalyje. Smulkūs sudegusių kaulų trupiniai buvo supilti į 0,30-0,60 m diametro ir dubens formos duobutes iki 0,30-0,60 m gylio nuo dabartinio žemės paviršiaus. Tik vieno mirusiojo palaikai rasti urnoje. 7 kapeliai buvo apstatyti nedideliais akmenimis, kurie sudarė vainikėlius, o 4 kapų duobutės dar buvo pridengtos paplokščiais akmenimis. Jokių įkapių nerasta. Pilkapis įrengtas kiek vėliau už pilkapį Nr. 2. Jis datuotinas II a. pr. mūsų erą antrąja puse.

Pilkapis Nr. 4 rastas į ŠR nuo Nr. 3. Šis pilkapis turėjęs tik vieną akmenų vainiką, kurio likusios atskiros dalys. Vainikas iš išorės buvo 4,2 m skersmens. Vainiko viduje rasti 3 sudegintų žmonių kapai be įkapių. Pilkapis datuotinas I a.pr.m.e.

Pilkapis Nr. 5 buvo rastas į Š nuo Nr. 4. Jo blogai krauto akmenų vainiko diametras yra apie 6 m. Rastas tik vienas kapas pilkapio centre. Sudegintas mirusysis palaidotas urnoje, kuri buvusi pridengta paplokščiu akmeniu. Įkapių nebuvo. Pilkapis datuotinas I a.pr.m.e.

<u>V-VI a. kapai.</u> Pilkapių V ir ŠV pakraščiuose rasti 23 nedegintų žmonių kapai (1984 m. - 8 ir 1985 m. - 15). Mirusieji laidoti įvairiomis kryptimis. Pagal rastąsias įkapes galima spręsti, kad nedeginti mirusieji laidoti V a. ir VI a. pirmoje pusėje.

Įkapių gausumu išsiskyrė kapas Nr. 1. Čia 2x1 m dydžio duobėje, galva į ŠV, buvusi palaidota moteris su žalvarine laibėjančiais galais sukta antkakle, trimis žalvarinėmis trikampio pjūvio juostinėmis apyrankėmis, puoštomis skersinių ir įžambių griovelių grupėmis, su lankine ilgakoje sege ir ak-

meniniu verpstuku. Kapas datuotinas V a. antrąja puse.

Kitas įdomus kapas Nr. 17 rastas paminklo Š pakraštyje. Čia 0,60 m gylyje pastebėti 2,45x0,40 m dydžio skobtinio karsto kontūrai. Mirusysis palaidotas galva į ŠR, karste. Galvos kairėje pusėje, smaigaliu į R, gulėjo 23 cm ilgio įmovinis ietigalis karklo lapo formos plunksna. Ties ietigaliu, skersai karstą, smaigaliu į Š buvo padėtas mažai naudotas 27 cm ilgio dalgelis, 21 cm ilgio ašmenimis. Po dalgeliu pakištais ašmenimis gulėjo 16,5 cm ilgio įmovinis kirvis, o 0,85 m nuo karsto R galo, smaigaliu į V gulėjo 15,2 cm ilgio ašmenimis įtveriamasis peilis.

Kituose kapuose įkapių maža, o 9 kapuose jų visai nerasta. Viso rastas 61 daiktelis. Daugiausia (25 vienetai) rasta gintarinių karolių. Iš kitų įkapių minėtinos 6 apyrankės, 5 smeigtukai, 4 segės, 4 versptukai, 3 maži puodeliai ir t.t.

14 kapų buvo apdėta akmenų vainikais. 9 kapai, atrodo, žemės paviršiuje buvę pažymėti paminkliniais akmenimis, kurių dalis stovėjusi ant akmeninių grindinėlių. Prie kapo Nr. 10 buvęs pastatytas medinis stulpas - paminklas, po kurio galu rasti 8 maži akmenėliai.

Griaučiai visai sunykę, keliuose kapuose rasti tik dantų emalės likučiai.

Visame tyrinėtame plote 0,40-0,50 m gylyje rasta 14 titnago skelčių ir viena ilgalaikė ugniavietė. Tai rodytų, kad prieš supilant pilkapius, čia kurį laiką būta sodybvietės.

Eugenijus Jovaiša

DAUGLAUKIO PLOKŠTINIS KAPINYNAS

VVPI TSRS istorijos katedra 1984-1985 m. tyrė II-III amžių plokštinį kapinyną, esantį Tauragės rajono P dalyje, kairiajame Jūros upės krante, Daug-